

JO riktar kritik mot Polismyndigheten för felaktig handräckning

Publicerad
04 JAN 2022

JO konstaterar bland annat att det i det aktuella ärendet sakades stöd i författning för Polismyndigheten att lämna biträde till Skatteverket för kontroll att ett företags användning av kassaregister. Vidare misslyckades myndigheten med att dokumentera utlänningskontroller som skedde i samband med kontrollbesöket. Detta förtjänar givetvis kritik.

Den 7 februari 2020 inkom en anmälan till Justitieombudsmannen, JO, där det framfördes klagomål mot Polismyndigheten och Skatteverket.

En man klagade på hur polisen agerade i samband med att de biträdde Skatteverket vid en kontroll av hans företag. Besöket avsåg en kontroll av företagets kassaregister och några personer i polisuniform begärde av oklara skäl att företagets personal skulle legitimera sig. När Skatteverkets personal nekades att undersöka en byrålåda som var skild från kassautrustningen ska en person i polisuniform ha slitit upp lådan utan tillstånd. Lådan tillhörde chefen privat.

JO konstaterar inledningsvis att det, i ett tidigare beslut från den 21 juni 2021, riktats allvarlig kritik mot Skatteverket för att myndigheten utan lagstöd kontrollerat en byrålåda som var skild från kassautrustningen.

För att Polismyndigheten ska få lämna biträde, så kallad handräckning, till en annan myndighet krävs att det finns stöd i författning för det enligt 2 § 5 polislagen (1984:387).

Det finns möjlighet för Skatteverket att genomföra kontrollbesök för att kontrollera att den som är eller kan antas vara skyldig att använda kassaregister fullgör sina eventuella skyldigheter. Verket får vid ett sådant besök göra kundra kning, kontrollkop, kvittokontroll och kassainventering enligt 42 kap. 6 och 7 §§ skatteförfarandelagen (2014:1244). Vid ett kontrollbesök finns det dock inget stöd i författning för Polismyndigheten att lämna biträde.

JO noterar att det i den begäran som Skatteverket skickade till Polismyndigheten den 28 januari 2020 angavs det uttryckligen att det rörde sig om ett kontrollbesök. Mot bakgrund av detta fanns således inte stöd i författning för Polismyndigheten att lämna Skatteverket det aktuella biträdet.

När Skatteverkets begäran kommit in var det Polismyndighetens uppgift att kontrollera de formella förutsättningarna för att lämna biträde. Myndighetens prövning av en begäran om biträde är av formell karaktär och kan endast gälla om det finns stöd i författning för att lämna biträdet och om den som gjort begäran är behörig till det (se JO 1980/81 s. 172).

Enligt JO hade en naturlig första åtgärd för Polismyndigheten, mot bakgrund av uppgifterna i begäran, varit att kontakta Skatteverket för att efterfråga vilket författningsstöd som fanns för handräckningen. Även det förhållandet att begäran inte var undertecknad borde ha föranlett en kontakt med verket.

Vidare ger utredningen inget svar på frågan om Polismyndigheten fattade något officiellt beslut med anledning av begäran. Myndigheten skulle ta ställning till om begäran skulle bifallas eller avslås. Ett sådant ställningstagande ska dokumenteras.

Sammanfattningsvis har Polismyndigheten uppvisat en rad brister i den aktuella hanteringen.

Av utredningen framgår vidare att det i samband med företagskontrollen genomfördes ett antal inre utlänningskontroller. En sådan kontroll får vidtas om det finns grundad anledning att anta att utlänningen saknar rätt att uppehålla sig här i landet eller om det annars finns särskild anledning till kontroll enligt 9 kap. 9 § tredje stycket utlänningslagen (2005:716).

I denna del konstaterar JO att det är klarlagt att kontrollerna som utfördes inte dokumenterades i enlighet med instruktionerna som lämnas i Polismyndighetens föreskrifter och på myndighetens intranät.

Den enstaka dokumentationen som finns är en handling benämnd ”Tjänsteanteckning Biträde Skatteverket”. Åtgärden har inte dokumenterats i korrekt formulär och informationen är mycket knapphändig. Det framgår ingen grund för kontrollerna, vilka som kontrollerades, när detta utfördes och vem som genomförde åtgärderna (se 6 § Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om Polisens inre utlänningskontroll [RPSFS 2011:4, FAP 273-1]). JO understryker att detta naturligtvis inte är acceptabelt.

Beträffande öppnandet av byrålådan har både Skatteverket och Polismyndigheten lämnat oförenliga bilder av händelseförloppet som omöjliggör klarläggandet av om polisen faktiskt var delaktig vid undersökningen. JO finner därför inte skäl att ytterligare kommentera saken.

Avslutningsvis riktar JO kritik mot Polismyndigheten och avslutar därefter ärendet.

Julia Pletos

Instans: Övriga instanser

Rättsområden: [Övrig skatterätt](#), [Polis](#), [Övrig offentlig rätt](#), [Tillstånd och tillsyn](#), [Förvaltningsrätt](#)

LEXNOVA NYHETER

Juridisk nyhetsbevakning och rättsdatabas

Blendow Lexnova är Sveriges mest omfattande juridiska nyhetstjänst. Vår bevakning innefattar rättsfall, lagstiftning och förarbeten inom samtliga rättsområden. Genom skräddarsydda bevakningsprofiler säkerställer du kontinuerlig uppdatering av rätt information och slipper nyhetsflöden som inte berör dig.

Läs mer på lexnova.se/nyheter